

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΒΥ 780	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ, Η
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Νομισματική και Σφραγιστική του Βυζαντινού Κράτους		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>	Παράδοση		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Μάθημα ειδικού υποβάθρου και εξειδίκευσης, ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατὰ περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Εξοικείωση με τη σφραγίδα και το νόμισμα ως πηγή της Βυζαντινής ιστορίας, ανάπτυξη δυνατοτήτων στην αναγνώριση, ταύτιση, χρονολόγηση, ερμηνεία των σφραγίδων και νομισμάτων ως αρχαιολογικού ευρήματος, ανάπτυξη δυνατοτήτων δημοσίευσης σφραγίδων και νομισμάτων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και εναισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής

σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής και αρχαιολογικής σκέψης, ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας σφραγιστικών και νομισματικών πηγών, αυτόνομη αναζήτηση στο αντικείμενο της Βυζαντινής Σφραγιστικής και Νομισματικής, προσαρμογή και χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο των μεσαιωνικών σπουδών (Σφραγιστική και Νομισματική), αυτόνομη χρήση βιβλιογραφίας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Περιγραφή βυζαντινών σφραγίδων, ιστορία της επιστήμης της Σφραγιστικής, οι συλλογές ανά τον κόσμο, η σφραγίδα ως αρχαιολογικό εύρημα και ιστορική ερμηνεία, τυπολογία και μορφή, απεικονίσεις και παραστάσεις, η γλώσσα των βυζαντινών σφραγίδων. Ασκήσεις ταύτισης και ανάγνωσης των επιγραφών.

Περιγραφή των νομισμάτων και ιστορία της (βυζαντινής) Νομισματικής, το νόμισμα ως αρχαιολογικό εύρημα και ιστορική ερμηνεία του, τυπολογία και μορφή, απεικονίσεις και παραστάσεις, η γλώσσα των βυζαντινών νομισμάτων. Ασκήσεις ταύτισης και ανάγνωσης των επιγραφών των νομισμάτων.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</p>																							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video</p>																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="676 568 1007 622">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1011 568 1347 622">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="676 629 1007 658">Αυτόνομη μελέτη</td> <td data-bbox="1011 629 1347 658">60 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 665 1007 694">Προετοιμασία πηγών</td> <td data-bbox="1011 665 1347 694">15 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 701 1007 754">Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση των πηγών</td> <td data-bbox="1011 701 1347 754">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 761 1007 790"></td> <td data-bbox="1011 761 1347 790"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 797 1007 826"></td> <td data-bbox="1011 797 1347 826"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 833 1007 862"></td> <td data-bbox="1011 833 1347 862"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 869 1007 898"></td> <td data-bbox="1011 869 1347 898"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 904 1007 934"></td> <td data-bbox="1011 904 1347 934"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 940 1007 969"></td> <td data-bbox="1011 940 1347 969"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="676 976 1007 1005">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="1011 976 1347 1005">125 ώρες</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Αυτόνομη μελέτη	60 ώρες	Προετοιμασία πηγών	15 ώρες	Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση των πηγών	50													Σύνολο Μαθήματος	125 ώρες	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Αυτόνομη μελέτη	60 ώρες																							
Προετοιμασία πηγών	15 ώρες																							
Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση των πηγών	50																							
Σύνολο Μαθήματος	125 ώρες																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά. Γραπτή εξέταση. Αναγνώριση των πηγών και ερμηνεία τους. Μικρές ερωτήσεις εξειδικευμένων αλλά σημαντικών θεμάτων της Βυζαντινής Νομισματικής και Σφραγιστικής</p>																							

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p><u>Βυζαντινή Σφραγιστική</u> J.-CL. CHEYNET, Introduction à la Sigillographie byzantine. In : J.-CL. CHEYNET, La société byzantine. L'apport des sceaux I. Παρίσι 2008, 1 - 82. J. COTSONIS, The Contribution of Byzantine Lead Seals to the Study of the Saints (Sixth – Twelfth Century). <i>Byzantion</i> 75 (2005) 383 – 497. Catalogue of the Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of art. I – IV, hrsg. von J. NESBITT – N. OIKONOMIDES; V, εκδ. E. MC GEER – J. NESBITT – N.</p>
--

OIKONOMIDES; VI, εκδ. J. NESBITT – C. MORRISON. Ουάσινγκτον D. C. 1991, 1994, 1996, 2001, 2005, 2009.

I. JORDANOV, Corpus of the Byzantine Seals from Bulgaria. I. Byzantine Lead Seals with Geographical names. Σόφια 2003

I. KOLTSIDA-MAKRE, Βυζαντινά μολυβδόβουλλα συλλογής Ορφανίδη/Νικολαΐδη Νομισματικού Μουσείου Αθηνών. Αθήνα 1996.

K. M. KONSTANTOPOULOS, Βυζαντινά μολυβδόβουλλα τοῦ ἐν Ἀθήναις Νομισματικοῦ Μουσείου. Αθήνα 1917

V. LAURENT, Le Corpus des sceaux de l'empire byzantin. II : L'administration centrale. Παρίσι 1981.

V. LAURENT, Le Corpus des sceaux de l'empire byzantin. V: L'église, parties 1 - 3. Παρίσι 1963 – 1972

V. LAURENT, Documents de sigillographie byzantine. La collection C. Orghidan. Παρίσι 1952.

V. LAURENT, Les sceaux byzantins du Médailleur Vatican. Πόλη του Βατικανού 1962

J. NESBITT, Overstruck Seals in the Dumbarton Oaks Collection: Reused or Counterstamped? *SBS* 2 (1990) 67 – 93

N. OIKONOMIDES, A Collection of Dated Byzantine Lead Seals. Washington D. C. 1986

N. OIKONOMIDES, Τὰ βυζαντινά μολυβδόβουλλα ὡς ἱστορική πηγή. *Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 62 (1987) 1 -18

N. OIKONOMIDES, The usual Lead seal. *DOP* 37 (1983) 147 – 157.

W. SEIBT, Die byzantinischen Bleisiegel in Österreich. 1. Teil: Kaiserhof. Βιέννη 1978

A.-K. WASSILIOU – W. SEIBT, Die byzantinischen Bleisiegel in Österreich. 2. Teil: Zentral- und Provinzialverwaltung. Βιέννη 2004

V. S. ŠANDROVSKAJA, Die byzantinischen Bleisiegel als Kunstwerke. Σε: *Metallkunst von der Spätantike bis zum ausgehenden Mittelalter*. A. EFFENBERGER (εκδ.). Βερολίνο 1982, 48 – 55.

V. S. ŠANDROVSKAJA – W. SEIBT, Byzantinische Bleisiegel der staatlichen Eremitage mit Familiennamen. 1. Teil. Sammlung Lichačev – Namen A bis I. Βιέννη 2005.

W. SEIBT, Die Darstellung der Theotokos auf byzantinischen Bleisiegeln, besonders im 11. Jahrhundert. *SBS* 1 (1987) 35 – 56

CL. SODE, Byzantinische Bleisiegel in Berlin II. Βόννη 1997

CH. STAVRAKOS, Die byzantinischen Bleisiegel mit Familiennamen aus der Sammlung des Numismatischen Museums Athen. Βισμπάντεν 2000.

D. TSOUGARAKIS, Εισαγωγή στη βυζαντινή Σφραγιδογραφία. Αθήνα 1999

A.– K. WASSILIOU-SEIBT, Corpus der byzantinischen Siegel mit metrischen Legenden. Teil 1. Einleitung, Siegellegenden von Alpha bis inklusive My. W(iener) B(yzantinistische) S(tudien)28/1. Βιέννη 2011.

G. ZACOS, Byzantine lead Seals. II, ed. J. NESBITT, Βέρονη 1984

G. ZACOS – A. VEGLERY, Byzantine Lead Seals. I. Βασιλεία 1972

Βυζαντινή Νομισματική

P. GRIERSON, *Byzantine Coinage*, Ουάσινγκτον DC 1999 (DO handbook) http://www.doaks.org/publications/doaks_online_publications/byzcoins.pdf (και μεταφρασμένο στα ελληνικά από το MIET)

P. GRIERSON, *Byzantine Coins*, Λονδίνο, Μπέριγκλεϋ, 1982

C. MORRISON, “Money,” in *Economic History of Byzantium* (EHB), A. E. Laiou ed., Ουάσινγκτον DC, 2002, ch. 42, on <http://www.doaks/EHB.html>

C. MORRISON, “The Sixth Century,” *ibidem*, ch. 16, on <http://www.doaks/EHB.html>

C. “Money, coins and the economy” in *The Byzantine world*, ed. P. Stephenson, Λονδίνο, Νέα Υόρκη 2010, 34-47

P. GRIERSON, M. F. HENDY, *Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection*, I - V, Ουάσινγκτον DC, 1966 - 1999, 5 vols (για την εισαγωγή στους τόμους 2-5).

E. GEORGANTELI, “Numismatics,” in E. Jeffreys, J. Haldon & R. Cormack (eds.), *Oxford Handbook of Byzantium*, Οξφόρδη 2008, 157-75.